

SUBHASITANI
SUBJECT : SANSKRIT
CHAPTER NO 6
CHAPTER NAME:SUBHASITANI
PPT 2

CHANGING YOUR TOMORROW

Website: www.odmegroup.org
Email: info@odmps.org

Toll Free: **1800 120 2316**
Sishu Vihar, Infocity Road, Patia, Bhubaneswar- 751024

षष्ठः पाठः

सुभाषितानि

Expected Learning Outcome

१. क्रोधः न कर्तव्यम्

२. बुद्धेः विकाशम्

पूर्वपाठस्य आलोचना -

१. सुभाषितानि इति पदस्य अर्थम् किम्?

२. अत्र कस्य ज्ञानस्य बुद्धिः भवति ?

३. मनुष्यस्य शरीरस्य रिपुः कः ?

४. केन सम वन्धुः नास्ति ?

उदीरितोऽर्थः पशुनापि गृह्यते,
हयाश्च नागाश्च वहन्ति बोधिताः।
अनुक्तमप्यूहति पण्डितो जनः,
परेङ्गितज्ञानफला हि बुद्धयः ॥4॥

अन्वयः – पशुना अपि उदीरितः अर्थः गृह्यते,
हयाः नागाः च बोधिताः (भार) वहन्ति ।

पण्डितः जनः

अनुक्तम् अपि ऊहति । बुद्धयः हि

परेङ्गितज्ञानफलाः (भवन्ति) ।

क्रोधो हि शत्रुः प्रथमो नराणाम्,
देहस्थितो देहविनाशनाय ।
यथास्थितः काष्ठगतो हि वह्निः
स एव वह्निर्दहते शरीरम् ॥5॥

अन्वयः- हि नराणाम् देहविनाशनाय प्रथमः
शत्रुः देहस्थितः क्रोधः। हि यथा काष्ठगतः
स्थितः वह्निः काष्ठम् एव दहते, सः एव
(क्रोधः एव) शरीर (दहते)।

मृगा मृगैः सङ्गमनुव्रजन्ति,
गावश्च गोभिः तुरगास्तुरङ्गैः ।
मूर्खाश्च मूर्खैः सुधियः सुधीभिः ,
समान-शील-व्यसनेषु सख्यम् ॥6॥

अन्वयः- मृगाः मृगैः (सह), गावः गोभिः
(सह), तुरगाः तुरङ्गैः (सह), मूर्खाः मूर्खैः
(सह), सुधियः सुधिभिः (सह)
सङ्गम् अनुव्रजन्ति। समान-शील-व्यसनेषु
सख्यम् (भवति)।

कः गुणं वेति ?
कः वलं न वेति ?
वसन्तस्य गुणं कः न जानति ?
वसन्तस्य गुणं कः जानति ?
केषाम् निकषा वलं अस्ति ?
कः संसारे प्रसीदति ? कः जनः तम् परितोषयिष्यति ?

पर्यायलेखनम्—

पदानि		पर्यायपदानि
वह्निः	—	पावकः, अग्नि
क्रोधः	—	कोपः
शत्रुः	—	रिपुः
शरीरम्	—	गात्रम्
दहते	—	ज्वालयति

सन्धि: विच्छेदो वा-		
पदानि		सन्धि-विच्छेदः
उदीरितोऽर्थः	—	उत् + ईरितः + अर्थः
पशुनापि	—	पशुना + अपि
हयाश्च	—	हयाः + च
नागाश्च	—	नागाः + च
अनुक्तमप्यूहति	—	अन् + उक्तम् + अपि + ऊहति
पण्डितो जनः	—	पण्डितः + जनः
परेङ्गितज्ञानफलाः	—	पर + इङ्गित + ज्ञानफलाः

THANKING YOU

ODM EDUCATIONAL GROUP

CHANGING YOUR TOMORROW

Website: www.odmegroup.org
Email: info@odmps.org

Toll Free: **1800 120 2316**
Sishu Vihar, Infocity Road, Patia, Bhubaneswar- 751024